

Veću Interdisciplinarnih studija Univerziteta umetnosti u Beogradu
Senatu Univerziteta umetnosti u Beogradu
B e o g r a d
Kosančićev venac 29

IZVEŠTAJ KOMISIJE ZA PROCENU I OCENU DOKTORSKE DISERTACIJE

OLEGA JEKNIĆA

OPŠTA TEORIJA MEDIJA ZASNOVANA NA TEORIJI FUNKCIJA INTERFEJSA U INTERAKTIVNOJ KOMUNIKACIJI

Uvodno obrazloženje

Na osnovu analize i rasprave dostavljene doktorske teze Olega Jeknića OPŠTA TEORIJA MEDIJA ZASNOVANA NA TEORIJI FUNKCIJA INTERFEJSA U INTERAKTIVNOJ KOMUNIKACIJI komisija u sastavu: dr Miodrag Šuvaković redovni profesor FMU, dr Nevena Daković redovni profesor FDU, dr Vesna Mikić vanredni profesor FMU, dr Novica Milić redovni profesor Fakulteta za medije i komunikaciju u Beogradu i dr Jerko Denegri redovni profesor u penziji Filozofskog fakulteta u Beogradu sa sastanka održanog 30. aprila 2009. godine podnose Veću Interdisciplinarnih studija Univerziteta umetnosti i Senatu Univerziteta umetnosti izveštaj. Izveštaj komisije sadrži uvodno obrazloženje, biografske podatke o kandidatu, analizu doktorske disertacije i ocenu disertacije.

Biografija kandidata

Oleg Jeknić je rođen 1970. godine. Diplomirao je na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu 1998. godine. Stekao je zvanje *diplomirani filmski i televizijski reditelj*. Doktorske studije na *Grupi za teoriju umetnosti i medija* na Interdisciplinarnim studijama Univerziteta umetnosti u Beogradu je upisao 2003. godine. Sve ispite je položio sa najvišim ocenama. Odbranio je istraživački izveštaj na trećoj godini studija. Oleg Jeknić se bavio pisanjem scenarija i režijom reklamnih video spotova, dokumentarnih i igranih filmova. Radio je na dizajnu veb sajtova. Radio je kao asistent na predmetima Istorija filma i Teorija filma na fakultetu „Akademija umetnosti BK“ u Beogradu od 2003. do 2008. godine.

Analiza doktorske disertacije

Doktorska disertacija Olega Jeknića **OPŠTA TEORIJA MEDIJA ZASNOVANA NA TEORIJI FUNKCIJA INTERFEJSA U INTERAKTIVNOJ KOMUNIKACIJI** je obima od 229 strana kucanih fontom Times New Roman 12 sa proredom 1,5. Disertacija je komponovana u osam razrađenih i na dobar način povezanih delova:

1. Uvod
2. Teorija interfejsa i teorija medija
3. Teorija i tehnika medija
4. Istorija teorija o medijima
5. Medij i interfejs u savremenim teorijama medija
6. Zaključak rada
7. Crteži i tabele
8. Literatura .

Doktorska disertacija Olega Jeknića je koncipirana kao analitičko-sintetičko sistemsko interdisciplinarno naučno delo o filozofiji, teoriji, istoriji i tehnici novih tehnologija komunikacije i novih tehničkih medija umetničkog rada. Kandidat je izveo izuzetno složeno i ambiciozno postavljeno istraživanje koje ga je vodilo ka novoj i originalnoj naučnoj i poetičkoj teoriji o tehničko-filozofskim i teorijsko-estetičkim tumačenjima smisla, uloge i funkcija medija i interfejsa u savremenoj umetnosti i kulturi.

Kandidat je razradio opštu teoriju tehničkih medija komunikacije. Opšta teorija tehničkih medija se zasniva na teorijskoj elaboraciji, analizi, raspravi i predikciji funkcija „interfejsa“ u interaktivnoj komunikaciji.

Kandidat uspešno izveo opštu teoriju digitalnih medija i njihovih elaboracija u okvirima savremene digitalne umetnosti sa razradom i teoretizacijom „interfejsa“. Pojam „interfejsa“ (*interface*, posrednik, međuveza) je preuzet iz tehničkog rečnika digitalnih tehnologija i primenjen je u diskursima savremene interdisciplinarne teorije umetnosti i kulture. Jeknićeve teorijske inovacije i poenta je sadržana u tezi i argumentaciji da pojam „interfejsa“ preuzima čitav niz značenja i funkcija koje su pripadale tradicionalnom pojmu „medija“:

Разлика између медија и интерфејса је у томе што медиј преноси информације – оне се налазе „у“ медију како то и Аристотел и Гибсон кажу, а интерфејс информације не преноси – он их предаје медију у облику који је доступан опажању. У Гибсоновом перцептивном моделу информација се преноси тако што се налази „у“ свестлости а светлост у простору („медијуму“ – ваздуху или води). Медиј је светлост. Информација у техничким системима се преноси тако што се начези у електромагнетском зрачењу а зрачење је у простору, дакле, медиј је електромагнетско зрачење (ЕМ талас). Интерфејс је спој ова два система који омогућава да информација постане доступна субјекту локалног система тако што ће бити чулно перцептибилна. Дакле, ако је ЕМ талас медиј који преноси информације између нише

„А“ и нише „Б“ онда је дисплеј у ниши „А“ интерфејс јер има функцију *извора* информација. Ако сматрамо нишу „А“ јединственим системом односно субјектом „С“ а ЕМ талас медијем тада површина у удаљеном систему која је извор информација има функцију интерфејса тог, техничким средствима проширеног, система. Такође, ако субјекат посматрамо као засебну психофизичку „нишу“, онда интерфејсом може бити названо тело субјекта које предаје информације неком „унутрашњем“ медију. У зависности од тога шта сматрамо субјектом и који аспект преноса информација нас занима, функцију медија могу имати различити елементи (нервни систем, „месо“, разум, свест, језик). (str. 47)

Zbog toga je nužno da se u okviru teorije medija uspostavi i razradi teorija interfejsa u tehničkom, teorijskom, estetičkom i filozofskom smislu.

Najvažnije teze i teme rada su na sledeći način obrađene po poglavljima:

U uvodu su postavljene sve bitne teze, metode i ciljevi naučnog istraživanja odnosa medija i interfejsa. Posebno je naglašen teorijski kontekst istraživanja, analize i rasprave sa ukazivanjima na referentnu literaturu.

U poglavlju „Teorija interfejsa i teorija medija“ postavljena je konceptualna i fenomenalistička analiza interfejsa i medija. Ukazano je na pojam „interaktivne komunikacije“, te na odnose tumačenja medija i interfejsa. Osnovne teze su uspešno postavljene i argumentovane. Kandidat je uspeo da postavi i obrazloži – zaista – originalne naučne teze i argumente za njih..

U poglavlju „Teorija i tehnika medija“ razrađena su teorijska pitanja o tehnici, tehnikama komunikacije i interaktivnosti u novim medijskim praksama. Ovo poglavlje je u svojoj biti „težno-poetičko“ i kao takvo ukazuje na suštinska konceptualna znanja o savremenim komunikacijskim sredstvima i postupcima.

Oleg Jeknić je u poglavlju „Istorija i teorija o medijima“ razradio svoju teoriju medija zasnovanu na odnosu „subjekt-objekt“. Razrada teorije medija na odnosu „subjekt-objekt“ je razvijana u podpoglavljima o „Antičkoj filozofiji“ (predsokratovci, Platon, Aristotel,) i o „Novovekovnoj filozofiji“ (Kant, Merlo-Ponti, Bergson). Kandidat je uspešno postavio mogućnosti razvijanja „primenjene filozofije medija“. Njegova *primenjena filozofija medija* se zasniva na filozofskom čitanju tehničkih medijskih karakterizacija u odnosu na bitni metafizički par „subjekt-objekt“.

U poglavlju „Medji i inetrfejs u savremenim teorijama medija“ postavljene su dve karakteristične teze o „elektricitetu kao mediju“ i „telu kao interfejsu“. Referentna literatura u ovom delu doktorske disertacije je vezana za moderne i postmoderne filozofe i teoretičare medija kao što su Makluan, Kitler, Delez i Hansen. Kandidat je u ovom poglavlju pokazao da je u stanju da svoje originalne teze o teoriji medija-interfejsa poveže i analitički diskutuje u odnosu na temeljna savremena dela teorije i filozofije medija.

U „Zaključku rada“ su sabrani i analitičko-sintetički prodiskutovani svi najvažniji problemi i pretpostavke, kao i argumentacije iznesene u doktorskoj disertaciji. Jeknić je ukazao na svoja autorska bitna usmerenja u naučnom istraživanju koja objedinjuju tehnička i teorijska tumačenja sa metafizičkim ciljevima i u duhu „naučnog fundamentalizma“ teže najopštim modelima i interpretativnim zaključcima.

U poglavlju „Crteži i tabele“ razvijeni su dijagramski teorijski prilozi kojima se demonstrativno ukazuje na tehničke i filozofske argumente rada. Priloženi dijagrami u velikoj meri olakšavaju razumevanje složenih teza i argumentacija.

Literatura sadrži 189 bibliografskih jedinica, pre svega, na srpskom i engleskom jeziku. Literatura pokazuje da kandidat vlada i koristi brojna referentna dela povezana sa tradicionalnim i savremenim znanjima iz teorije medija. U njegovoj bibliografiji se nalaze polazna temeljna dela teorije medija kao i savremene-aktuelne rasprave.

Ocena doktorske disertacije

Olega Jeknića

Oleg Jeknić je za metod realizacije doktorske disertacije OPŠTA TEORIJA MEDIJA ZASNOVANA NA TEORIJI FUNKCIJA INTERFEJSA U INTERAKTIVNOJ KOMUNIKACIJI postavio kao interdisciplinarni pristup u kome su suočeni analitičko-sintetički pristupi iz istorije filozofije i teorije medija sa savremenim filozofskim i teorijskim tumačenjima medijsko-estetičkih učinaka tehnologija i njihovih primena u umetnostima. Njegov polazni pristup je zasnovan na precizno postavljenoj koncepciji „funkcionalne analize“ odnosa medija i interfejsa u tehnološkom i poetičko-umetničko-estetskom smislu.

Funkcionalna analiza je osnova predočavanja nove „epistemologije medija i interfejsa“ koja vodi ka pragmatičkom tumačenju „upotrebe“ ili „izvođenja“ medija i medijske komunikacije u umetnostima i kulturi. Jeknić je postavljene teze rešio na jasan i pregledan način, izuzetno nadahnuto razvijajući argumentacije.

Kandidat je uspešno i originalno postavio i razradio opštu teoriju medija i teoriju interfejsa. Svojim argumentacijama je naznačio ozbiljne i temeljne zaključke o „prirodi“ tehničkih medija i njihovoj komunikacionoj ulozi.

Njegovi teorijski rezultati su u našoj sredini sasvim novi i obećavajući. Drugim rečima, kandidat je uspeo da postavi jednu novu interdisciplinarnu filozofski, estetički i teorijski razrađenu opštu teoriju medija i interfejsa. Veoma su retke naučne studije koje se bave fenomenalnošću novih medija na tako širokom i razrađenom fonu suočenja filozofskih i teorijskih epistemologija.

Oleg Jeknić je naučno uspešno napisao problemski izuzetno inovativan, razrađen i precizan doktorski rad naslovljen OPŠTA TEORIJA MEDIJA ZASNOVANA NA TEORIJI FUNKCIJA INTERFEJSA U INTERAKTIVNOJ KOMUNIKACIJI.

Komisija predlaže Veću interdisciplinarnih studija i Senatu Univerziteta umetnosti u Beogradu da prihvati ovaj referat i predlog doktorske teze kandidata Olega Jeknića i odobri mu odbranu rada u zakonskom roku.

u Beogradu, 30. aprila 2009.

Članovi Komisije:

dr Miodrag Šuvaković, redovni profesor - FMU

dr Nevena Daković, redovni profesor – FDU

dr Vesna Mikić, vanredni profesor – FMU

dr Novica Milić, redovni profesor FMK

dr Jerko Denegri, redovni profesor u penziji